

по балансиране, съгласуване и сезонно изглаждане на данните. Изборът на тази последователност е свързан с проблемите при по-нататъшното актуализиране на данните (отнасящо се до обхващане на нови явления, големи методологически промени и получаване на допълнителна информация) и за поддържане на съответните динамични редове. Поредността на съгласуването и на сезонното изглаждане зависи до голяма степен и от конкретните методи за съставяне на ТНС и в различните страни тази поредност е различна.

Съгласуването на тримесечните с годишните национални сметки е задължителна процедура за коригиране на тримесечните данни в съответствие с годишните данни. Окончателните годишни национални сметки се приемат за рамка (с която се съгласуват тримесечните сметки), понеже се съставят и балансират на основата на по-точна, достоверна и по-пълна по обхват информация, отколкото тримесечните сметки.

В НСИ през 1994 г. започва съставянето на тримесечни национални сметки „Производство“ и „Формиране на дохода“ и изчисляване на брутния вътрешен продукт по тримесечия по производствения метод. Правят се и експериментални изчисления за получаване на тримесечни оценки на БВП и по метода на разходите за крайно използване. Едновременно със съставянето на тримесечните сметки за 1994 г. са съставени и сметките за съответните тримесечия на 1993 година. Съставянето на ТНС за три последователни години (1993 - 1995 г.) поставя за изследване и постепенно решаване както проблемите, свързани със съгласуването на тримесечните с годишните национални сметки, така и проблемите, отнасящи се до сезонното коригиране и изглаждане на тримесечните сметкови потоци. В настоящата статия вниманието е насочено към основни проблеми, свързани със съгласуването на тримесечните с годишните национални сметки, и методи и процедури, които могат да се използват за неговото реализиране.

ЗАЩО СЕ НАЛАГА СЪГЛАСУВАНЕ НА ТРИМЕСЕЧНИТЕ С ГОДИШНИТЕ НАЦИОНАЛНИ СМЕТКИ

При съгласуване на тримесечните национални сметки с годишните не възникват затруднения в случаите, когато годишните данни се основават на същите

източници, на които се основават и тримесечните данни. Но в повечето от случаите годишните данни се основават на различни, много по-надеждни източници на информация от тримесечните. Затова е необходимо тримесечните данни да се съгласуват (коригират, изгладят, ажустират) в съответствие с годишните, като задължително условие е тяхната сума да е равна на съответните годишни данни. Това коригиране на тримесечните данни с отчитане на годишната информация може да се разглежда като подобряване на качеството на тримесечните сметки.

Ще обърна внимание на обстоятелството, че понякога се прави смесване на два различни проблема. Ако има голямо несъответствие между годишните (наричани още контролни, окончателни) и тримесечните (наричани помощни, свързани или индикаторни) редове, тогава проблемът за тяхното съгласуване е свързан с